

Obsah

Úvodem	9
Historie traktorů Zetor	10
Traktory Zetor UR I	13
Přehled výroby traktorů Zetor v letech 1946–2008	17
Počet vyrobených traktorů Zetor podle typů	17
Vyobrazení traktorů Zetor vyráběných v letech 1946–2008	20
Popis a technická data traktorů	66
Zetor 5011, Zetor 6011, Zetor 6045, Zetor 7011, Zetor 7045	66
Popis a technická data traktorů	74
Zetor 5211, Zetor 5245, Zetor 6211, Zetor 6245, Zetor 7211 a Zetor 7245	74
Popis a technická data traktorů	84
Zetor 5213, Zetor 5243, Zetor 5213 Turbo, Zetor 5243 Turbo	84
Popis a technická data traktorů	91
Zetor 7711 a Zetor 7745	91
Popis a technická data traktorů	96
Zetor 7711 Turbo a Zetor 7745 Turbo	96
Popis a technická data traktorů	100
Zetor 3320, Zetor 3340, Zetor 4320, Zetor 4340, Zetor 5320, Zetor 5340, Zetor 6320, Zetor 6340, Zetor 7320 Turbo, Zetor 7340 Turbo	100
Popis a technická data traktorů	116
Zetor 3321 Super, Zetor 3341 Super, Zetor 4321 Super, Zetor 4341 Super, Zetor 5321 Super, Zetor 5341 Super, Zetor 6321 Super, Zetor 6341 Super, Zetor 7321 Super Turbo, Zetor 7341 Super Turbo	116
Popis a technická data traktorů	132
Zetor 5340 Horal, Zetor 6340 Horal, Zetor 7040 Horal, Zetor 7245 Horal	132
Provoz a údržba traktorů Zetor	141
Umístění výrobních čísel	141
Typy traktorů a jejich značení	142
Utahovací momenty šroubových spojů	143
Přehled valivých ložisek na traktorech Zetor UR I	145
Všeobecné bezpečnostní pokyny	150

Odstavení traktoru	153
Preventivní denní údržba	153
Motory traktorů Zetor UŘ I.	157
Všeobecné údaje o motorech	157
Přehled motorů používaných v traktorech Zetor 5011–Zetor 7341 Super Turbo . .	159
Charakteristiky motorů.	160
Kliková skříň	162
Umístění ohřívače chladicí kapaliny	162
Víka a ložiska klikové skříně	163
Přední víko motoru	164
Konstrukční změny klikové skříně	164
Vložený válec	165
Klikové ústrojí	167
Kliková hřídel	167
Setrvačnik	169
Ojnice	170
Písty, pístní kroužky, pístní čep	171
Rozvodový mechanismus	175
Nastavení rozvodových kol	178
Hlava válce	179
Těsnění hlavy válce	180
Ventily	181
Kontrola a seřízení ventilové vůle	182
Kompresní tlaky	182
Ventilové pružiny, misky a rýhované kuželky	183
Vahadla a kozlík vahadel	183
Sací potrubí, odtokové potrubí a výfuková příruba	183
Mazací systém	185
Schéma mazání	185
Olejové čerpadlo	186
Redukční a pojistné ventily	187
Čističe olejů	187
Údržba čističů oleje	188
Kontrola tlaku oleje	189
Chladicí systém	190
Vodní čerpadlo	192
Řemenice vodního čerpadla a klínové řemeny	195
Chladič	196
Ventilátory chladicího systému	197

Termostat a čidlo teploměru	198
Palivový systém	199
Palivová nádrž	201
Dopravní čerpadlo	202
Hrubý a jemný čistič paliva	203
Vstříkovací soupravy motorů Z 5001 – Z 7302 T	205
Vstříkovače, trysky a elementy motorů Z 5001 – Z 7302 T	206
Vstříkovací soupravy motorů EKO Z 5203 – Z 7303 T	207
Vstříkovače, trysky a elementy motorů EKO, Z 5203–Z 7303 T	208
Drážkové spojky pro pohon vstříkovacích čerpadel	208
Kontrola a seřízení předvstříku paliva	209
Seřizovací předpisy vstříkovacích souprav	210
Kontrola vstříkovače a trysky	211
Termostart	212
Čistič vzduchu	213
Čistič vzduchu s olejovou náplní	213
Čistič vzduchu suchý	214
Kompresor	216
Kompresor a jeho využití	216
Kompresor s vypínatelnou spojkou	217
Hlava kompresoru	217
Kompresor bez vypínání	218
Spojka	219
Lamely spojky	220
Demontáž a montáž spojky	221
Napínací pružiny vypínacích páček a talířová pružina	222
Seřízení vypínacích páček spojky	223
Vypínací mechanismus spojky dvojitě	224
Turbodmychadlo	226
Typy použitých turbodmychadel na traktorech UŘ I	227
Kontrola vůlí turbodmychadla	227
Demontáž a montáž turbodmychadla	228
Start a vypnutí motoru s turbodmychadlem	228
Převodové ústrojí	229
Převodovka	230
Řazení převodovky	230
Násobič točivého momentu	232
Synchronizační spojky	235
Zadní převodová hřídel	236

Reduktor pro plazivé rychlosti	237
Reverzace	237
Přední vývodová hřídel	237
Rozvodovka	239
Diferenciál a jeho seřízení	239
Uzávěrka diferenciálu a její seřízení	240
Zadní náprava	241
Koncový převod a rychlosti traktorů	242
Nastavení portálu zadní nápravy	243
Přední náprava	245
Přední nehnaná náprava	245
Vymezení axiální vůle nápravy	245
Pevné a odpružené výsuvné nástavce	246
Změna odpruženého nástavce na blokový	247
Nastavení sbíhavosti předních kol	247
Přední hnací nápravy	247
Zapínání a vypínání přední hnací nápravy	249
Seřízení vypínacího mechanismu PHN	250
Schéma převodů předních hnacích náprav	251
Volba počtu zubů kola náhonu PHN	252
Přední hnací náprava lehká	254
Přední hnací náprava těžká	256
Automatická uzávěrka diferenciálu lehké a těžké PHN	258
Přední hnací náprava CARRARO	260
Těleso nápravy a hnací hřídel	261
Sbíhavost předních kol hnací nápravy	266
Řízení	267
Kuličkové řízení	268
Seřízení kuličkového řízení a nastavení táhla řízení	270
Posilovač řízení	271
Čerpadlo posilovače řízení	272
Válec posilovače řízení a jeho seřízení	274
Seřízení válce posilovače na traktoru	275
Táhla posilovače řízení a jejich seřízení	276
Hydrostatické řízení	276
Řídící jednotka hydrostatického řízení	277
Pracovní válec hydrostatického řízení	279
Odvzdušnění hydrostatického řízení	281
Nádržky a filtrační vložky hydrostatického řízení	282

Brzdy	283
Nožní bubnová brzda s ruční pásovou brzdou	284
Disková brzda suchá	286
Kontrola a seřízení diskové brzdy	289
Disková brzda mokrá	290
Seřízení nožní a ruční mokré diskové brzdy	292
Schéma brzdové soustavy	293
Schéma vzduchové soustavy	294
Hydraulické zvedací zařízení	295
Regulační hydraulika Zetormatic	295
Ovládání regulační hydrauliky	296
Rozváděč	299
Zvedací mechanismus	300
Přídavné válce hydrauliky	302
Závislé čerpadlo a filtrace hydraulického okruhu	303
Nezávislé čerpadlo a filtrace oleje	304
Přídavný rozváděč hydrauliky	308
Zadní třibodový závěs	308
Elektrické zařízení	311
Schéma elektroinstalace	312
Schéma elektroinstalace přístrojové desky traktorů Z 5011 – Z 7045	313
Schéma elektroinstalace traktorů Z 5011 – Z 7045	314
Schéma elektroinstalace přístrojové desky traktorů Z 5211 – Z 7745 Turbo	315
Schéma elektroinstalace traktorů Z 5211 – Z 7745 Turbo a traktorů Z 3320 – Z 7340 Turbo (bez přístrojové desky a elektrické instalace kabiny)	316
Schéma elektroinstalace kabiny BK 6011	317
Schéma elektroinstalace kabiny BK 7011	318
Schéma elektroinstalace traktorů Z 5213 – Z 5243 Turbo (viniční provedení)	319
Schéma elektroinstalace kabiny BK 5213 traktorů Z 5213 – Z 5243 Turbo	320
Schéma elektroinstalace přístrojové desky traktorů Z 3320 – Z 7340 Turbo	320
Schéma elektroinstalace přístrojové desky traktorů Z 3320 – Z 7340 Turbo s termostatem (motory EKO)	321
Schéma elektroinstalace termostartu traktorů Z 5213 – Z 7341 Super Turbo s namontovanými motory EKO (Z 5203 – Z 7303 T)	322
Schéma elektroinstalace varovných světel traktorů Z 3320 – Z 7340 Turbo	323
Schéma elektroinstalace kabiny BK 6245 traktorů Z 3320 – Z 7340 Turbo	324
Schéma elektroinstalace traktorů Z 3321 Super – Z 7341 Super Turbo	325
Schéma elektroinstalace kabiny traktorů Z 3321 Super – Z 7341 Super Turbo	326
Přístrojová deska	327

Umístění přístrojů, spínačů a kontrol ek na přístrojové desce traktorů Z 5011 – Z 7340 Turbo	328
Umístění přístrojů, prepínačů, spínačů a kontrol ek na přístrojové desce u traktorů Z 3321 Super–Z 7341 Super Turbo	329
Kontrolkový přístroj traktorů Z 5011 – Z 7340 Turbo	331
Sdružený panelový přístroj traktorů Z 3321 Super – Z 7341 Super Turbo	332
Spínací skříňka	333
Spínací skříňka s klíčkem BOSCH	334
Spínací skříňka uzávěru řízení s blokováním	335
Spínací skříňka „POLLAK“	336
Akumulátorová baterie	337
Umístění akumulátorové baterie	337
Odpojovač baterie a jeho umístění	338
Nabíjecí souprava	339
Alternátor a možné náhrady	340
Regulátor napětí	343
Spouštěč	343
Pojistková skříňka	345
Zapojení pojistek u traktorů Z 3320 – Z 7340 Turbo	346
Zapojení pojistek u traktorů Z 3321 Super – Z 7341 Super Turbo	347
Přední světl a v masce traktoru a střeše kabiny	347
Kontrol a seřízení světel v masce traktoru	348
Kontrol a seřízení světlometů ve střeše kabiny	349
Karoserie	351
Bezpečnostní kabiny	352
Bezpečnostní kabina BK 6011	355
Bezpečnostní kabina BK 7011	357
Bezpečnostní kabina BK 5213 (viniční traktory)	359
Bezpečnostní kabina BK 7341	360
Klimatizace	365
Literatura	372
Závěrem	373
Rejstřík	374
Nabídka odborné literatury	385

Úvodem

Kniha, která se Vám dostala do rukou, by měla přispět k poznání traktorů Zetor, a to jejich nejvíce rozšířené modelové řady, kterou představují traktory Zetor unifikované řady I (dále jen UŘ I). Traktory Zetor UŘ I vyráběné nepřetržitě od roku 1960 prošly od té doby svým přirozeným technickým vývojem a rozsáhlými modernizacemi i průběžnými zlepšeními. Podstatné změny však byly realizovány až u traktorů Zetor UŘ I v rámci 4. modernizace s typovým označením Zetor 5011, 6011, 6045, 7011, 7045 a 7045 H, vyráběných od roku 1980.

V porovnání s předchozími, až do té doby vyráběnými typy traktorů Zetor UŘ I byly provedeny následující hlavní změny:

- uložení podlahy kabiny na těle traktoru pomocí 4 silentbloků
- vytápění a větrání kabiny provedeno pomocí ventilátorů ve střeše kabiny
- přední světlomety byly zabudovány do masky kapoty
- palivová nádrž umístěna na pravé straně pod podlahou
- zavedení zavěšených pedálů spojky a brzdy na konzole panelu

Další změny realizované u traktorů Zetor UŘ I v rámci 5. modernizace a dále pak u traktorů MODEL 92 navazovaly na úpravy provedené již u traktorů Zetor 5011–7045, což v některých případech umožnilo provádět dodatečnou zpětnou montáž nových konstrukčních prvků na tyto starší typy traktorů a aplikovat tak především kvalitativní změny a zlepšení.

Tato publikace z hlediska technického popisu, změn a rozdílů mezi jednotlivými typy a modely zahrnuje následující traktory Zetor UŘ I:

- Zetor 5011, 6011, 6045, 7011, 7045 a 7045 H – **4. modernizace**
- Zetor 5211, 5245, 6211, 6245, 7211, 7245 a 7245 H – **5. modernizace**
- Zetor 5213, 5243, 5213 Turbo a 5243 Turbo – **viniční modifikace** traktorů Zetor 5211 a 5245
- Zetor 7711 a 7745 – **6. modernizace**
- Zetor 7745 Turbo – první traktor Zetor UŘ I s **přeplňovaným motorem**
- Zetor 3320, 3340, 4320, 4340, 5320, 5340, 5340 H, 6320, 6340, 6340 H, 7320 Turbo a 7340 Turbo – **MODEL 92**
- Zetor 3321, 3341, 4321, 4341, 5321, 5341, 6321, 6341 Super, 7321 a 7341 Super Turbo – **MODEL 97**. Tyto typy byly s menšími změnami vyráběny až do konce roku 2004.

Traktory Zetor 5213–5243 Turbo jsou traktory určené pro vinice a sady, traktory označené druhým dvojcíslím 45, 43, 40 nebo 41 jsou traktory s přední hnací nápravou a traktory označené za typovým číslem písmenem „H“ jsou traktory HORAL určené pro práce na svažitých pozemcích.

Předkládaná publikace by měla být méně odborná, než je specializovaná dílenská příručka, ale podrobnější než návod k obsluze a údržbě. Měla by tedy být k užítku jak mechanikům opravářům, tak majitelům nových i starších traktorů a třeba i těm čtenářům, kteří se chtějí jenom něco dovědět o traktorech Zetor.

Autor

Historie traktorů Zetor

Zemědělské traktory mají svůj počátek v 19. století, avšak první prakticky použitelný traktor s palivovým motorem byl sestaven americkými konstruktéry až v roce 1901.

Základy traktorového průmyslu v Čechách byly položeny ve dvacátých letech a byly reprezentovány především značkami ŠKODA, SVOBODA a ČKD. Systematický rozvoj traktorového průmyslu však nastal až po skončení druhé světové války, kdy tyto první představitelé českého traktorového průmyslu vystřídala později značka **Zetor**.

Tvůrčími zakladateli konstrukce traktorů Zetor byla skupina konstruktérů ve Zbrojovce Brno. První prototyp traktoru byl dokončen 14. listopadu 1945 a již 15. března 1946 byl proveden křest prvních vyrobených traktorů s názvem Zetor.

A jak vlastně vznikl název Zetor? Velice jednoduše – prostým spojením foneticky vysloveného písmene „**Zet**“, používaného Zbrojovkou Brno, kde byl první traktor Zetor 25 konstruován, a posledních dvou písmen slova traktor – „**or**“.

Traktory Zetor ve své době sehrály velkou roli při mechanizaci československého zemědělství a během krátké doby si získaly své místo na zahraničních trzích ve všech částech světa. Traktory Zetor 25 byly vyráběny nepřetržitě až do roku 1961, tedy plných 16 let, a vytvořily počtem vyrobených více jak 158 tisíc kusů jednoho typu traktoru doposud nepřekonaný rekord.

Další vyráběný typ traktoru, který sjel z montážní linky Zbrojovky Brno, byl traktor s označením Zetor 15 a dále Zetor 35, který po provedených modernizacích nesl označení Zetor 35 Super a později Zetor 50 Super.

V roce 1952 byla výroba traktorů Zetor 25 převedena ze Zbrojovky Brno do výrobních hal tehdejšího národního podniku „Závody přesného strojírenství Brno-Líšeň“, kde jsou traktory Zetor i přes postupné změny názvu podniku na současný Zetor Tractors, a.s. vyráběny v modernizované podobě až do dnešních dnů.

Výroba traktorů Zetor 50 Super pokračovala ve Zbrojovce Brno až do roku 1968. Od tohoto roku se podíl Zbrojovky Brno na výrobě traktorů omezil na výrobu motorů.